

การใช้หลักวิริยธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

Exertion Implementation of Civil Servants in Muang Loei district, Loei province

พระมหาจินกมล อภิตโน,

เดชทัต ปักสังขานย์ และทวิชศักดิ์ ไครบุตร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Phramaha Jinkamon Abhiratano,

Techatat Paksangkhane and Taweesak Khaibut

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail : winnernews@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักวิริยธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย และเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักวิริยธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กับระดับการนำหลักวิริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามเพศ อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน และหน่วยงาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่โดยใช้สูตรของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งงาน และหน่วยงานที่แตกต่างกันมีการนำหลักวิริยธรรมมาใช้ไม่แตกต่างกัน ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย มีการนำหลักวิริยธรรมมาใช้ จำแนกตามอายุการทำงานที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจหลักวิริยธรรม ข้าราชการที่มีอายุงาน 21-30 ปีมีความรู้ความเข้าใจหลักวิริยธรรมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา คือ มีอายุการทำงาน 31 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.25$) และด้านการนำหลักวิริยธรรมมาใช้ ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปีมีการนำหลักวิริยธรรมมาใช้ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมของทั้งสองด้าน พบว่า ข้าราชการที่มีอายุการทำงานระหว่าง 21-30 ปีมีความเข้าใจและนำหลักวิริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ ที่มีอายุการทำงาน 31 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.25$)

คำสำคัญ: หลักวิริยธรรม; ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย; จังหวัดเลย

Abstracts

The objectives of the research were (1) to study the exertion implementation of civil servants in Mueang Loei district, Loei province, and (2) to compare the exertion implementation of civil servants in Mueang Loei district, Loei province, to their level of exertion implementation in the daily life, classified by gender, work experience, salary, position and agency. The data of the research were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, the t-test for independent samples, and the one-way analysis of variance (ANOVA) by the F-test method. In case two paired differences were found, Scheffé's method was utilized.

The results of the research were found as follows: (1) Effort implementation of civil servants with different genders, salaries, positions and agencies in Mueang Loei district, Loei province, was found not to be different at a statistically significant level of .05. However, for civil servants with different work experiences, it was found to be overall different at a statistically significant level of .05. Considered separately and classified by the civil servants' average years of work experience, understanding of effort for civil servants with 21-30 years of work experience was found to be at a high level ($\bar{X} = 4.48$), followed by those with higher 31 years ($\bar{X} = 4.25$). In addition, effort implementation of civil servants with 21-30 years of work experience was found to be at a high level ($\bar{X} = 4.37$). (2) In the comparison of overall averages, both aspects – understanding and implementation of effort – for civil servants with 21-30 years of work experience were found to be the highest ($\bar{X} = 4.42$), followed by those with higher 31 years ($\bar{X} = 4.25$)

Keywords: Exertion; Civil Servant in Muang Loei District; Loei Province

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนการทำงานไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทุกด้านและเป้าหมายของการพัฒนาก็เพื่อให้คนสามารถพึ่งตนเองได้โดยยึดหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นสำคัญ ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศต้องเน้นคนให้มีความรู้และคุณธรรมในการดำรงชีวิตอันจะเป็นกำลังสำคัญของสังคมในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองเท่าเทียมนานาอารยประเทศต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบัน องค์กรต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาพัฒนาคนนั้นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นให้คนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและอย่างทั่วถึง โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคนต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งตรงกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้คนได้รับการศึกษาพัฒนาอย่างเต็มที่ และส่งเสริมพัฒนาคนให้มีศีลธรรม คุณธรรม อันดีงาม ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนาของตนอย่างเคร่งครัด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 41) เพราะเหตุนี้ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงมีบทบาทสำคัญในการอบรม สั่งสอน พัฒนา สามารถให้การพึ่งพา เป็นที่ปรึกษาของประชาชนตลอดถึงองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาและร่วมกัน แก้ปัญหาชีวิต ดังนั้น สถาบันการศึกษาต้องพยายามจัดการเรียนการสอนให้คนมีคุณภาพ คุณธรรม และอีกประการหนึ่งสถาบันที่สำคัญในการอบรม สั่งสอน คุณธรรม

จริยธรรมให้กับประชาชนทั่วไป ได้แก่ วัด ซึ่งได้ดำรงอยู่คู่กันกับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน ให้เข้าสู่ระบบที่ต้องการประสิทธิผล ที่เป็นรูปธรรม ในหลายหน่วยงานมีการนำหลักการประกันคุณภาพและกระบวนการทำงานเชิงระบบมาใช้ จนทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่เคยปฏิบัติแบบเช้าชามเย็นชามต้องปรับตัวใหม่ โดยเฉพาะระบบทางราชการที่เคยเป็นมา การทำงานที่เป็นระบบจัดได้ว่าเป็นรูปแบบที่ทำให้องค์กรพัฒนาได้อย่างดียิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ คำของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2559 : 2) กล่าวว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยทุกด้าน ทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การที่บุคคลจะปฏิบัติตามหลักจริยธรรมที่ดีงามได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องได้รับการอบรมให้มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานอย่างจริงจัง และหนักแน่นให้มีจิตสำนึกรับรู้ความหมายและความสำคัญของคุณธรรมโดยปราศจากการบังคับ

ในทางพระพุทธศาสนามีธรรมที่เรียกว่าอิทธิบาท 4 ประการได้แก่ ฉันทะ ความพอใจ วิริยะ ความเพียรพยายาม จิตตะ ความมีจิตฝักใฝ่ และวิมังสา การมันต์ตรองอย่างรอบคอบ เป็นหลักธรรมที่ผู้ปฏิบัติสามารถนำความสำเร็จของงานมาสู่หน่วยงานนั้นได้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา มุ่งเน้นถึงหลักธรรมที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพของการทำงานในองค์กรทางราชการ และหาความแตกต่างโดยใช้หลักธรรม 1 ในอิทธิบาทธรรม 4 ข้อ คือ หลักวิริยะธรรม ที่เน้นถึงความเพียรพยายามในการสนับสนุนเข้าใจบริบทการทำงาน และวิธีที่จะทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่มีความสามัคคี ทำงานได้อย่างมีความสุข เพราะถ้าปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขแล้ว นั้นหมายถึงหน่วยงานนั้นบุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กรหน่วยงานของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักวิริยะธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักวิริยะธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิจัยการใช้หลักวิริยะธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ผู้ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ บุคคลซึ่งรับราชการ ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย คือ 1) ข้าราชการพลเรือน 2) ข้าราชการการเมือง 3) ข้าราชการครู 4) ข้าราชการทหาร 5) ข้าราชการตุลาการ 6) ข้าราชการอัยการ รวมทั้งหมดจำนวน 300 คน

1.2 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เทคนิคและวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือการแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro

Yamane,T, 1973 : 173) กำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ซึ่งคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Closed-ended) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักจริยธรรมโดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ (five point Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ (five point Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักหลักจริยธรรม เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะได้อย่างเสรี

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาสำรวจสภาพโดยทั่วไปของผู้ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ บุคคลซึ่งรับราชการเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

3.2 ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขอความร่วมมือในการทดสอบเครื่องมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

3.4 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.5 แก้ไขแบบสอบถามตามที่ได้ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำเพิ่มเติม

3.6 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตของการวิจัย

3.7 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว นำมาจัดเรียงข้อมูลลงรหัส ตรวจสอบข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการ

3.8 ผู้วิจัยได้ติดตามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ บุคคลซึ่งรับราชการเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการการเมือง ข้าราชการครู ข้าราชการทหาร ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการที่ได้รับแจกแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.6

3.9 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลต่อไป

4. การวัดค่าตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัดค่าตัวแปรจากตัวอย่างประชากรที่สุ่มได้โดยการกำหนดค่าของแบบสอบถามไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้แก่ เพศ อายุการทำงาน รายได้ ตำแหน่ง หน่วยงาน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับหลักวิธีธรรมชาติของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 การนำหลักวิธีธรรมชาติมาใช้ของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการนำหลักวิธีธรรมชาติมาใช้ของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศ อายุการทำงาน รายได้ ตำแหน่ง หน่วยงาน แตกต่างกัน ใช้การทดสอบค่าที่ (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5. การวิเคราะห์และประมวลผล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโปรแกรม SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์ไว้ แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน

5.2 นำข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมากรอกลงในตารางเพื่อนำไปทำการวิเคราะห์

5.3 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

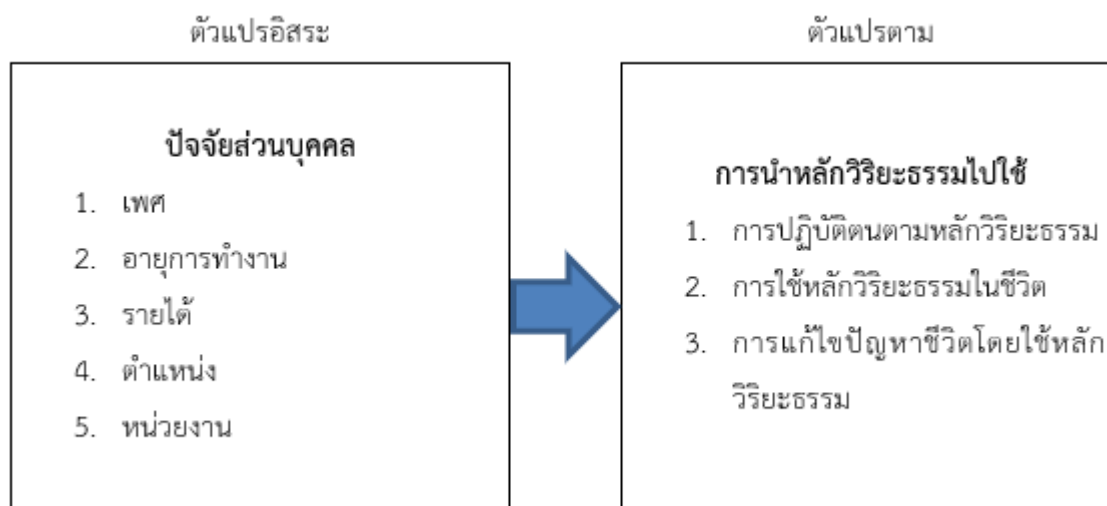
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

7. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางพร้อมประกอบความเรียงใต้ตารางตามความเป็นจริง พร้อมทั้งเสนอในรูปของแผนภูมิด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำหลักวิริยะธรรมไปใช้ของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีค่าความถี่เท่ากับ 162 คิดเป็นร้อยละ 62.3 เป็นเพศชาย มีค่าความถี่เท่ากับ 98 คิดเป็นร้อยละ 37.7 ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานระหว่าง 0-10 ปี มีค่าความถี่เท่ากับ 137 คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมาคือ อายุการทำงาน 31 ปีขึ้นไป มีค่าความถี่เท่ากับ 51 คิดเป็นร้อยละ 19.6 อายุการทำงานระหว่าง 11-20 ปี มีค่าความถี่เท่ากับ 46 คิดเป็นร้อยละ 17.7 และอายุการทำงานระหว่าง 21-30 ปีมีค่าความถี่เท่ากับ 26 คิดเป็นร้อยละ 10.0 เป็นผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท มีค่าความถี่เท่ากับ 101 คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ความถี่เท่ากับ 98 คิดเป็นร้อยละ 37.7 และมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท มีค่าความถี่เท่ากับ 61 คิดเป็นร้อยละ 23.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นพนักงาน มีค่าความถี่เท่ากับ 166 คิดเป็นร้อยละ 63.8 และเป็นหัวหน้าสายงาน มีค่าความถี่เท่ากับ 94 คิดเป็นร้อยละ 36.2 สังกัดหน่วยงานด้านการศึกษามากที่สุดมีค่าความถี่เท่ากับ 191 คิดเป็นร้อยละ 73.5 และหน่วยงานด้านการปกครอง มีค่าความถี่เท่ากับ 69 คิดเป็นร้อยละ 26.5

ตอนที่ 2 ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความรู้เรื่องหลักวิริยะธรรม โดยภาพรวมแปลผลอยู่ในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.16$ ค่า S.D. = 0.82 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย มีความเข้าใจหลักวิริยะธรรมเป็นหลักธรรมสร้างความสงบสุขในหน่วยงานข้าราชการไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีค่า $\bar{X} = 4.28$ มีค่า S.D. = 0.54 รองลงมา คือ ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความเข้าใจหลักวิริยะธรรม

เป็นหลักความเพียรในการดำเนินชีวิตของหน่วยงานทุกหน่วยงานข้าราชการไทย มีค่า $\bar{X} = 4.27$ มีค่า S.D. = 0.52 และข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความเข้าใจหลักวิริยะธรรมเป็นหลักธรรมที่มีปรากฏในพลธรรมค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่า $\bar{X} = 4.00$ มีค่า S.D. = 0.73 สรุปวิเคราะห์โดยภาพรวม พบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความรู้ความเข้าใจระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 3 ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ โดยภาพรวมแปลผลอยู่ในระดับมาก มีค่า $\bar{X} = 4.13$ ค่า S.D. = 0.68 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความเข้าใจการทำงานอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีค่า $\bar{X} = 4.25$ มีค่า S.D. = 2.00 รองลงมา คือ ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีการปฏิบัติงานทันทีที่ได้รับมอบหมายไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและไม่ละทิ้งงานและไม่ปล่อยหรือละทิ้งงานกลางคัน มีค่า $\bar{X} = 4.18$ มีค่า S.D. = 0.63 และ $\bar{X} = 4.18$ มีค่า S.D. = 0.59 และข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความพยายามและหมั่นเพียรที่จะหาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้เพิ่มพูนและช่วยประหยัดทรัพยากรในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่า $\bar{X} = 4.07$ มีค่า S.D. = 0.67 เท่ากัน วิเคราะห์ภาพรวมโดยสรุป พบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยได้นำหลักวิริยะธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย พบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศต่างกันมีการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยรายด้านของเพศหญิงอยู่ในระดับมากกว่าเพศชาย คือ ด้านความรู้ความเข้าใจหลักวิริยะธรรม เพศหญิงมีค่า $\bar{X} = 4.26$ ค่า S.D. = 0.45 และด้านการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ เพศหญิงมีค่า $\bar{X} = 4.22$ ค่า S.D. = 0.35 ตามลำดับ โดยรวมทั้งสองด้านพบว่า เพศไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ไม่เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เพศไม่มีผลต่อการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้

ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ จำแนกตามอายุการทำงาน แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยของอายุการทำงานอยู่รายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจหลักวิริยะธรรม ข้าราชการที่มีอายุงาน 21-30 ปีมีความรู้ ความเข้าใจหลักวิริยะธรรมมากกว่า คือ มีค่า $\bar{X} = 4.48$ ค่า S.D. = 0.68 รองลงมาคืออายุการทำงาน 31 ปีขึ้นไปมีค่า $\bar{X} = 4.25$ ค่า S.D. = 0.50 ตามลำดับ และด้านการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปีมีการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้มากที่สุดคือ มีค่า $\bar{X} = 4.37$ ค่า S.D. = 0.51 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้งสองด้าน พบว่า ข้าราชการมีความเข้าใจและนำหลักวิริยะธรรมไปใช้ อายุการทำงานระหว่าง 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ค่า $\bar{X} = 4.42$ ค่า S.D. = 0.51 รองลงมาคือ อายุการทำงาน 31 ปีขึ้นไปมีค่า $\bar{X} = 4.25$ ค่า S.D. = 0.45

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุการทำงานของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กับด้านความรู้ความเข้าใจหลักวิริยะธรรมและด้านการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ มี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ คืออายุการทำงาน มีผลต่อการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยที่มีเพศ อายุการทำงาน รายได้ ตำแหน่งงาน และหน่วยงานต่างกันไม่พบที่มีความแตกต่างกันคือไม่มีผลต่อการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ ส่วนข้าราชการที่มีอายุการทำงานต่างกันมีความแตกต่างกันคือมีผลต่อความความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักวิริยะธรรมและมีผลต่อการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยก็คือข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลยมีความรู้ความเข้าใจหลักวิริยะธรรมและมีการนำหลักวิริยะธรรมมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันและการทำงาน ตามความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถาม หลักวิริยะธรรมเป็นหลักธรรมที่แตกย่อยมาจากหัวข้อหลักคือ อธิปไตยธรรม 4 ประการ คือ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ หมายถึง การทำงานที่บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจเป็นเรื่องหน้าที่ การศึกษา รวมทั้งชีวิตส่วนตัว มีอยู่ 4 อย่าง คือ

- 1) ฉันทะ ความพอใจในสิ่งนั้น คือ พอใจรักที่จะทำงานตามตำแหน่งงานสายการศึกษา สายการปกครอง ตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีการเตรียมการในการทำหน้าที่อย่างเหมาะสม
- 2) วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น คือ ความพยายามประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงาน ด้วย ความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งก็ต้องมีความพยายามแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงานเพิ่มเติม มีการพัฒนาความรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา
- 3) จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ไม่ทอดธุระ คือ เอาใจฝักใฝ่ในหน้าที่การทำงาน คิดตลอดเวลาว่า ข้าราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและมีความสำคัญในการบริการประชาชนทุกหมู่เหล่าที่มาติดต่อขอความช่วยเหลือ มีการพัฒนาหน่วยงานและการบริการให้เกิดความสะดวกและประหยัดเวลาเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ มีความตั้งใจที่จะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด
- 4) วิมังสา การหมั่นตรองพิจารณาเหตุผลสิ่งนั้น คือ พิจารณาเหตุผล ในอาชีพข้าราชการ หน่วยงานการศึกษา หน่วยงานการปกครองและอื่น ๆ ว่า ทำได้ดีมีประสิทธิภาพแล้วหรือไม่

สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมี บุญเอี่ยม (2544: 93) เรื่อง ศึกษาการนำ อธิปไตย 4 ไปใช้ในการทำงาน ของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า พนักงานฯ มีการใช้อธิปไตยธรรม 4 โดยไม่รู้ตัว เป็นการทำงานเพื่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามสามัญสำนึก โดยใช้อธิปไตย 4 จะถูกนำมาใช้มากขึ้น เมื่องานที่ทำมีความยุ่งยากหรือความสำคัญมาก และจากการสังเกตยังพบอีกว่า พนักงานจะมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจในการทำงาน และอยากทำงานมากขึ้น ขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย ณิชภัทร เงินจัตุรัส (2555 : 75) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักอภิปาธ 4 ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวรรณรัตนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผลการประยุกต์ใช้หลักอภิปาธ 4 ในการประกอบอาชีพ คือ หลักธรรมที่ช่วยให้ทำงานสำเร็จ ฉันทะ

ความพอใจรักใคร่ในการเรียนการสอน คือเป็นอาชีพหลัก ถ้าทำแล้วต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารการเรียนรู้ ต้องดูแลการเรียนให้ดี วิริยะ ความเพียรพยายามในการเรียน คือตั้งใจทำ ต้องมีความรับผิดชอบสูง การเรียนรู้ที่ได้ออกมาดีและมีคุณภาพ จิตตะการเอาใจฝักใฝ่คือความคิดเอาใจจดจ่อในการเรียนและทำงาน ทำแล้วอยากให้ออกได้หลาย ๆ ตามรูปแบบที่ต้องการมากทำได้หมด วิมังสา การพิจารณาใคร่ครวญ คือ ต้องปรับปรุงอยู่เสมอในทุก ๆ วัน เพราะว่าจะต้องมีการเรียนการสอนให้ดี และประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องนี้แล้ว คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า หลักวิริยะธรรม มีส่วนทำให้ข้าราชการได้พัฒนาตนเองด้านจิตใจและการปฏิบัติด้วยความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย ข้าราชการทุกหน่วยงานควรมีความรู้ความเข้าใจหลักวิริยะธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ในการปฏิบัติงาน วิธีชีวิตส่วนตัวของข้าราชการเอง หลักวิริยะธรรม ควรใช้ให้ถูกกับงาน ให้ถูกกาลเทศะ จึงจะประสบผลสำเร็จ เพื่อจะได้นำซึ่งวิธีการที่ดีและเหมาะสมในการพัฒนาค่านิยมของข้าราชการให้มีการประพฤติปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเป็นแบบอย่างในสังคมไทยสืบต่อไป สังคมก็จะเป็นระเบียบมีความเรียบร้อยดีงามต่อไปอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ตามความเป็นจริงแล้ว ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นข้าราชการไม่ว่าจะเป็นระดับใด จะต้องมีการระเบียบและจรรยาบรรณมีคุณธรรมเพื่อเป็นแบบแผนในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมอยู่แล้ว แต่การวิจัยก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบว่า ข้าราชการผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อหลักวิริยะธรรมของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นข้าราชการ พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักวิริยะธรรม ที่ได้เสนอแนะไว้ เช่น ดังนี้คือ

1) ข้าราชการทุกหน่วยงานควรมีความรู้ความเข้าใจหลักวิริยะธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ในการปฏิบัติงาน วิธีส่วนตัวของข้าราชการเอง

2) ควรใช้ให้ถูกกับงาน ถูกกาลเทศะ จึงถูกต้องที่สุด

3) บางคนยังไม่ทราบหลักวิริยะธรรมในทางพระพุทธศาสนาว่ามีอยู่ในหลักธรรมหมวดใดบ้าง บางคนทราบแต่ไม่ได้นำมาปฏิบัติ และปลูกฝังในจิตสำนึกของตนเองอย่างแท้จริง

4) ไม่เข้าใจความหมายหลักวิริยะธรรมมากนัก

5) การทำงานไม่ว่าจะหน่วยงานใดก็ตาม จะต้องนำหลักธรรม มาปฏิบัติควบคู่ไปด้วยกัน หน่วยงานนั้นจะทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ต้องมีหลักการครองธรรมครองใจ เช่น หลักอริยสัจ 4 คุณธรรม ส่งผลต่อทั้งหน้าที่ของลูกน้อง เพื่อการอยู่กันอย่างมีความสุข

6) เป็นหลักธรรมที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำงานควรปลูกฝังให้กับทุกคนโดยเฉพาะ ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนได้มีความเพียรพยายามในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อความสำเร็จในอนาคตข้างหน้า เพื่อให้ผู้กรอกแบบสอบถามเข้าใจชัดเจนตรงกัน ในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการต้องมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเรียกว่าเป็นอุดมคติในการทำงาน ความขยันหมั่นเพียรเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติดำเนินไปถึงความสำเร็จได้แท้จริง แต่ในความเป็นจริงจะให้ทุกคนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเท่ากันเป็นไปไม่ได้ แต่การมีคุณธรรมประจำใจขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและพฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลแต่ละคนมีจริยนิสัยแตกต่างกันนั่นเอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักจริยธรรมของข้าราชการในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรมีสังกัดหลายหน่วยงาน จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ หรือศึกษาในกลุ่มประชาชนทั่วไปด้วยที่เกี่ยวข้องกับหลักคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา คณะผู้วิจัยจึงมีประเด็นเสนอแนะหัวในการทำวิจัยในโอกาสต่อไปดังนี้

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับหลักจริยธรรมหรืออภิยาธรรมโดยศึกษาตามบริบทของแต่ละหน่วยงานหรือเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับหลักจริยธรรมหรืออภิยาธรรมของหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บริหารโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลุ่มลึกมากขึ้น
3. ควรวิจัยเปรียบเทียบหลักจริยธรรมของข้าราชการในหน่วยงานที่ใกล้เคียงกันในจังหวัดเลยหรือจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ทางวิชาการกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
4. ควรวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันของข้าราชการหรือพนักงานเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างเช่น การศึกษาความสัมพันธ์ของหลักอภิยาธรรมหรือหลักพรหมวิหารธรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการ หรือการศึกษาความสัมพันธ์ของหลักธรรมที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านคุณธรรมของข้าราชการ ซึ่งหัวข้อการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการพนักงานราชการตามหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

นิชาภัทร เงินจตุรัส. (2555). *การประยุกต์ใช้หลักอภิยา 4 ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวรรณรัตน์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- บุญมี บุญเอี่ยม. (2544). *ศึกษาการนาอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ.*
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2559). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยจิตวิทยาแบบยั่งยืน.* กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559.* กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* (3edition). New York: Harper and Row Publication.